

????????????

Харемът на тарпаните

Дивите коне се завърнаха по нашите земи през септември миналата година

РАЯ АТАНАСОВА

Тарпаните са диви коне, населявали Родопите преди хиляди години. В началото на септември 2011 г. от Холандия пристигнаха първите 12 тарпана. Те ще живеят в района на Крумовградското село Сбор. В момента са оградени, за да се приспособят към източно-родопската природа. Тарпаните не се доверяват лесно и се пазят от хората, но мъжките обичат да позират. Те

разполагат с харем от поне пет женски,

за които се борят ревностно. Макар и странно, в харема властва матриархат. По-големите стада се наричат хергеле и са сплотени срещу чуждите макар помежду си често да се борят за някоя женска.

Постепенно тарпаните свикват с новата среда и когато се приспособят ще бъдат пуснати на свобода. Те ще влязат в изключително важната си роля в природата на Източните Родопи отпреди хиляди години – да пасат на воля и да възстановяват

естествените екосистеми. Дивите тарпани са известни със своята устойчивост и приспособимост към суровите условия на полуотворените ландшафти.

Тяхната реинтродукция е част от дейностите за възстановяване на дивата природа на българо-холандския проект за устойчиво развитие на Източните Родопи – „Новото тракийско злато“.

Стадото се ражда вече и на наследници.

Карел и Ана са имената на двете тарпанчета, родени в България. Техните рождени дни отпразнувахме в първите по рода си дни на тарпана в Източните Родопи, които се проведеха от 27 до 29 април. Кръстниците на двете кончета станаха заместник-посланичката на Кралство Холандия Рини Бъс и кметлицата на Крумовград Себихан Мехмед.

От археологически останки и пещерни рисунки се знае, че дивите коне дълго време са живели на Стария континент. Бродели по равнините на Европа, Азия, Северна Америка и Северна Африка

по време на късния плейстоцен. В края на последния ледников период, местообитанията им силно намалели вследствие на климатичните и растителни промени и увеличаването на населението. В близкия и Средния Изток дивите коне изчезват преди няколко хиляди години. Те оцеляват в Швеция до началото на холоцена и може да са просъществували в Англия до времето на римската инвазия. Накрая останали само два подвида в Евразия и Източна Европа: тарпанът и монголският див кон, наречан още Пржевалски кон.

Последният е рядък и застрашен подвид, който обитава степите на Централна Азия. Изчезнал през средата на XX век от дивата природа, той е бил спасен в зоопаркове. В момента всички съществуващи наследници на Пржевалски са потомци на девет коне, държани в плен през 1945 г.

Сътрудничеството между Лондонското зоологическо дружество и монголски учени е довело до

успешното реинтродуциране на част от тези коне

от зоологически градини към естествената им среда в Монголия – в Националния парк Хустайн Нуру, в природния резерват Тахин Тал и в Хомин Тал. Там през 2005 г. са регистрирани 248 напълно диви животни. Според преброяването през същата година общо 1500 са тези коне в природата и в зоопарковете.

Чрез селективно кръстосване на екзепляри, носещи гени на тарпана, са създадени няколко породи, фенотипно приличащи на изчезналия див кон. Те са издържани на резките промени в климата, много са плодовити, имат силна имунна система, а раните им зарастват бързо без специално внимание. Освен това са свикнали да търсят храна в природата и могат да оцеляват без човешка помощ.

Каракачанските диваци

Местните хора в Източните Родопи се грижат за опазването и на друга ценна порода за региона – каракачанските коне. Не са агресивни, но само единични екземпляри могат въобще да се доближат.

Въпреки че повечето са диваци и те обичат концентрирани фуражи. Тези коне са изключително издръжливи и приспособени към тежките условия на живот. Векове наред са служили за дълги планински преходи. Отглеждани са пасишно, независимо от годишния сезон, никога не били подслонявани и сами се пазели от хищници. След колективизацията през 50-те години на XX в. каракачаните са били принудени да се заселят на едно място, а животните им били отнети. Това драстично намалило броят на каракачанските коне в България.

Екземплярите от тази порода са сравнително дребни, с височина при холката средно 128 см. Цвятът е различен – черен, кафяв, сив и алест. Характерни са много дългата и богата грива

на челото и шията, и дългата, достигаща почти до земята опашка.

В Източните Родопи полудиви каракачански коне могат да се видят на полуострова на яз.

Кърджали срещу х. „Боровица“, а също и в стадото, създадено по проекта „Новото тракийско злато“ в Натура 2000, зона Бяла река, в района на ивайловградското село Костилюкво.

Във всички пощенски станции в страната може да се абонирате за Вестник

АГРО УИКЕНД

АБОНАМЕНТ
№ 77

Вашият КОМПАС
В земеделието,
бизнеса и екологията